

Bemötande av inkomna yttranden för vindkraftsärende Ryket 1:3 med dnr BR 2011:0070

Bemötande av inkomna yttranden för vindkraftsärendet Ryket 1:3 med dnr BR 2011:0070 kommer att, i första hand, bemötas i punktform. Yttrandet kommer att bemötas med fråga/synpunkt/påstående (F/S/P) och svar (S). Detta för att så enkelt som möjligt försöka att bemöta samtliga yttranden.

F/S/P: Skogsstyrelsen anser att det är en förbättring att flytta verket en bit söderut och därmed minska risken för skador på forn- och kulturlämningar.

S: *I dialog med Kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen i Östergötland har den nuvarande platsen kunnat anses som ok då avståndet till fornlämningarna är godtyckliga. Vid en flytt söderut kommer markägaren att få för hög ljudpåverkan och därför kan en flytt söderut ej anses lämplig.*

F/S/P: Skanova har telekabel med ledningsrätt utmed väg 918 inom aktuell fastighet. Om ny vägdragning till vindkraftverket påverkar kabeln förutsätts att skyddsåtgärder eller andra åtgärder bekostas av exploatören. Underlag till kartor går att få på ledningskollen.se

S: *Detta är något som bolaget ska skriva in i planeringen inför framtida byggnation.*

F/S/P: Jag vill påstå att jag befinner mig inom 500 meter till verket. Tydlig redovisning av koordinater, gps eller annan teknik som påvisar exakt hur avståndet har bedömts överstiga 500 m.

S: *Enligt de ljudberäkningar som har gjorts hamnar punkt N (aktuellt bostadshus) på 624 meter. Koordinaterna för huset är (i Sweref99TM): 6 458 783, 485 155
Koordinaterna för vindkraftverket är (i Sweref99TM): 6 458 326, 485 580*

F/S/P: 40 dB skulle jag bedöma utifrån att jag är på gränsen samt att jag framhåller att jag befinner mig inom 500 meter samt att skog avverkats senare tid i tre omgångar mellan verk och fastighet som inte tagits med i beräkningen. Jag har hittills inte sett någon redogörelse av människans påverkan av brus i denna utredning? Och efterfrågar denna härmed. Däremot bemödar man sig att utreda huruvida korna påverkas i närhet av vindkraftverk. Både ljud, skuggfladder och ljusblickningar HAR negativ effekt på människan.

S: *Enligt ljudberäkningen, som inte tar skog, buskar, eller övrig terräng med i beräkningen, blir ljudpåverkan på hus N 39 dBA. Det innebär att skog som är mellan ett bostadshus och ett vindkraftverk kan maskera ljudet och påverkan kan bli lägre än i beräkningen. Eja Pedersen har arbetat med ett projekt som heter Människa – vindkraft och hennes forskning går att hitta på; http://medicine.gu.se/avdelningar/samhallsmedicin_folkhalsa/amm/Personal/Eja_Pedersen*

F/S/P: Skugggrörelser sägs vara det mest irriterande momentet enligt människor som redan erfart upplevelsen. Självklart ger rörelse och synintryck impuls till instinkten om uppmärksamhet dvs vi reagerar med beredskap på sådana intryck. Detta är förstås en stress på det sympatiska nervsystemet. Äger man sin mark ska man vara fredad från sådana störningar. Återigen saknas redogörelse och ansvar för människans påverkan.

S: *Det finns tyvärr inga direkta studier som har gjorts rörande skugga och hur människor påverkas av detta fenomen.*

F/S/P: Eftersom denna vindsnurra överskrider viss höjd träder lagen in angående påbud av ett starkt vitt sken. När vingarna sedan snurrar kommer detta starka sken att blinka. Även här saknas redogörelse av vetenskapliga studier av människans påverkan.

S: *Då vindkraftverket överstiger 150 meter krävs att ett vitt, högintensivt blinkande hinderljus installeras på huben, navhöjd. Det är alltså inte vingarna som bidrar till att hinderbelysningen blinkar. Hinderljuset kan liknas med en rado/tvmast och ljusskenet är avskärmat för att inte blända någon inom 5 km.*

F/S/P: Bildmontagen är helt orealistiska dels i placering samt själva verkets storlek i förhållande till omgivningen. Nej den kan inte skådas bakom några 30 meters träd. Snurran skådas om man lyfter blicken mot himlen. Om du är ca 500 m från en 175 m hög snurra då kan jag lova att du inte letar med blicken bakom några träd så som detta bildmontage uppvisar. Dessutom kunde inte fotografen avgöra vilken riktning verket skulle synas från min trädgård. Hur kan man då göra ett montage? Stora gissningar talar vi om här gjorda via kartor och chansad fotoriktning. Fotot måste ju tas i rätt riktning för att monteras i rätt omgivning. Oavsett riktning är själva storleken på verket orealistiskt dvs. i proportion till omgivningen. Bladen måste ritas in i proportion med omgivningen, dvs. i samma skala. Den kommer resa sig som en jätte och kännas som om den var placerad inpå tomten. Dessutom är två skogsområden nertagna från föregående karta och dessa kartor har inte uppdaterats insåg fotografen och jag. Detta påverkar både min granne och mig i beräkningen av ljudvall mm. Dessa borde göras om och räknas om.

S: *I alla fotomontage som görs, oavsett om det är en industribyggnad eller vindkraftverk som ska byggas tas kortet rakt fram, i ögonhöjd på betraktaren. Vid fotograferingen sa fotografen att det är svårt att exakt avgöra vart verket kommer att stå, då flertalet träd skymde etableringsplatsen. Det var utav den anledningen som flertalet kort togs i flera riktningar med tillhörande gps-koordinater för att använda som referenspunkter.*

Som nämndes i en punkt ovan så tas inte skogsområden i beaktning när ljudberäkningar görs.

F/S/P: Verk av denna höjd kommer orsaka fladdrande vägskuggor på en sträcka upp till beräknade 600 meter på den relativt trafikerade gamla E4an som ibland även nya E4an leds om till vid trafikstopp/olyckor/vägarbeten etc. Vägverket får göra en egen utredning av denna situation för bedömning av lämplighet. Jag efterfrågar härmed denna.

S: *Transportstyrelsen har lämnat sitt utlåtande angående den aktuella placeringen och har inte inkommit med några invändningar.*

F/S/P: Fladdermöss av flera sorter har synts till i området. Självt har jag fotografier på två av dem. Några av dem bor i mitt hus i riktning mot verket, tyvärr för de flyger mot ljuset. Den ena arten ingår i EUs habitatdirektiv, bilaga 4, samt alla fladdermöss är i någon mening skyddsklassade inom EU. Vad som behövs här är en seriös utredning av det befintliga djurlivet.

S: *Bild 1 är en långörad fladdermus och tillhör inte en högriskart när det kommer till vindkraftverk. Bild 2 är dessvärre av för dålig kvalitet för att kunna artbestämma. Fladdermöss flyger inte mot ljuset för ljusets skull utan för de insekter som ansamlas vid ljuspunkter. Detta blir då en utmärkt jaktmark för en fladdermus.*

F/S/P: Jag som bor här hör även berguven och flera arter ugglor om natten. På våren är ett rikt fågelliv och som ett mindre Tåkern på gårdet utanför där det bildas en sjö då. Både häger och vadarfåglar kan dagligen ses. På hösten däremot ses alla flyttfåglar från Tåkern dra rätt i riktning mot tänkta verket men de kanske har bättre förstånd. På hösten ser jag också gässen flyga mot Tåkern. Dom kommer snarare från riktningen av det planerade verket. Som sagt, seriös utredning av fauna efterfrågas.

F/S/P: Fågelinventering under 1 års tid måste göras! Enbart kontroll i artdataportalen är inte tillfyllest.

F/S/P: Mycket flyttfåglar flyger över området pga. närheten till Tåkern. Det finns fladdermöss i stor omfattning. Har man gjort en inventering av detta? Att titta enbart i artportalen räcker inte.

S: *Pga. Tåkerns lokalisering norr om etableringen är området mycket bevakat och många inrapporterade fåglar har skett till artdataportalen. Bland annat har gäss och tranor observerats i mycket stora flockar. Dock har inga utav dessa sträckt varit över det aktuella vindkraftverket. Fågel kan därmed vara väl dokumenterat i närområdet av vindkraftverket.*

F/S/P: Fångstgroparna tyder på en gammal boplats och många fler utmärkta fornminnen finns omkring. Den ska skyddas genom gedigen utredning.

S: En kulturutredning kommer att krävas innan en byggnation av vindkraftverket kan ske. Bolaget har, efter dialog med Länsstyrelsen i Östergötland, flyttat den tidigare lokaliseringen för att undvika de fornlämningar som finns i området.

F/S/P: Jag tror att värdet på min gård kommer att försämrats.

F/S/P: Vår fastighet kommer sannolikt att sjunka rejält i pris. Vi inser att vi inte kommer att få någon ersättning utan civilrättsliga processer.

S: Detta är dessvärre ingenting som Bolaget har möjlighet att beräkna. Bolaget skulle gärna se att en ny studie av fastighetsvärdet gjordes efter år 2009, då den senaste rapporten utkom.

F/S/P: Jag kan också få problem med att arrendera ut min mark som betesmark för jag vet inte hur ett vindkraftverk påverkar betande tamdjur. Hur går det då med alla fåglar som kommer vår och höst och som passerar över min gård.

S: Enligt de studier som har gjorts rörande tamboskap har ingen påverkan kunnat härledas och det har gått att se en acceptans hos boskapen. Enligt de inrapporterade fågelobservationerna har inga sträck kunnat ses över det aktuella vindkraftverket.

F/S/P: Ska det inte vara minst 1000 meter från min fastighet till ett vindkraftverk?

F/S/P: Enligt ÖP-vindkraft i Ödeshög får vkv inte placeras närmare än 1000 m från närmaste bostad. 13 bostäder ligger närmare än 1000 m.

S: Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer skall ett tillräckligt skyddsavstånd erhållas till bostadshus så att ingen bostad utsätts för ljud överstigande 40 dBA ekvivalent ljudnivå. En ÖP, samt vindbruksplan är endast ett ledande dokument.

F/S/P: Bilden som är tagen är rena skämtet när man står ca 10 m från ett högt garage och tar en bild rakt in i väggen istället för att flytta sig 25 där man ser betydlig bättre mot den plats där verket ska byggas.

S: Det går inte annat än att hålla med dig om detta misslyckade fotomontage. Detta var mycket olyckligt och självklart borde kortet ha tagits på en annan plats.

F/S/P: Enligt ÖP-vindkraft får höjden på vkv ej överstiga 150 m. Detta verk är 175 m.

S: En ÖP och en vindbruksplan är endast ett ledande dokument och bör användas som härledning. Produktionen ökar med höjden på vindkraftverket och det kan därmed anses vara ett bra alternativ att ha ett vindkraftverk med en totalhöjd på 175 m istället för 150 m. Ljudpåverkan bli också något lägre vid ett högre verk då avståndet till bostadshusen blir längre.

F/S/P: Bullernivån är över 40 dB på tre fastigheter. Flera fastigheter ligger strax under 40 dB.

S: Inga fastigheter överstiger 40 dBA, även 40,4 dBA räknas till 40 dBA. Det högsta ljudvärdet får 40,4 dBA och är markägarens egen gård. Även det bostadshus som får 39,9 dBA tillhör markägaren. I övrigt är det 39,0 dBA som gäller till närmsta bostadshus, hus N.

F/S/P: Max skuggtimmar per dag överskrider 30 min på 7 fastigheter.

S: 5 bostäder överskrider riktvärdet 30 min per dag, det totala värdet är 30-43 min per dag.

F/S/P: En stor del av vår (Rolf Franssons och Rose-Marie Sundbäck Franssons) fastighet drabbas av >40 dB och med fastighetsgräns 200 m från verket. Enligt ÖP-vindkraft ska vi ge vårt medgivande för bygge i så fall, vilket vi inte tänker göra.

F/S/P: Vår fastighet (och 16 andra) ligger under 1000 m från vindkraftverket, enligt kommunens vindkraftsprogram måste vi som fastighetsägare ge ett skriftligt medgivande. Detta kommer vi inte att göra.

F/S/P: Vår fastighetsgräns ligger endast ca 200 meter från vindkraftverket, vilket gör att även det andra tillägget i kommunens vindkraftsplan träder in, dvs. intrång på annans mark. Vi kommer ej att lämna medgivande för detta.

S: I underlaget planeringsförutsättningar + vindkraftsprogram står det att exploatör skall sända informationsbrev med detaljerad information om planerade verk till samtliga personer som äger fastigheter som gränsar till aktuell fastighet där planerat verk avses uppföras. Detta var något som Bolaget gjorde i maj 2015.

F/S/P: Väg E918 (gamla E4) drabbas hårt av skuggor vilket säkert är en trafikfara.

S: Remiss har skickats till Transportstyrelsen som inte har haft något att erinra för den aktuella placeringen av vindkraftverket.

F/S/P: Väg E918 ligger endast 259 från verket. Enligt trafikverket ska ett verk ligga (diameter + navhöjd) x 1,5 m från väg. I detta fall blir 338 m. Således kommer säkert trafikverket inte att godkänna bygget.

S: Transportstyrelsen/Trafikverket har fått en remiss både ifrån Bolaget och Ödeshögs kommun och de har inte haft något att erinra mot den aktuella placeringen.

F/S/P: Ekonomisk säkerhet skall redan från början deponeras i bank! (enligt MÖD 830 000 kr)

S: Detta är något som bygg- och miljöenheten på Ödeshögs kommun får besluta. Bolaget har lämnat in sitt önskemål och sin vilja att påbörja den ekonomiska säkerheten efter 10 år ifrån vindkraftverkets driftstart.

F/S/P: Saknas i ansökan att skuggregleringsutrustning skall monteras!

S: Då begränsningsvärdet 8 timmar per år inte överskrids på någon fastighet kan skuggregleringsutrustning inte anses vara nödvändigt för det aktuella vindkraftverket.

F/S/P: Inventering av fladdermöss måste göras och detta krav finns i artskyddsförordningen.

S: Ett kontrollprogram kan tillämpas efter etablering för att eventuellt styra vindkraftverket om fladdermöss finns i området.

F/S/P: En hönsfarm med fönster mot det planerade verket kräver nollskugga.

S: Detta är något som Bolaget inte har kunnat utläsa någonstans och därmed inte har tillräckliga kunskaper om. Dock har det gått att utläsa att fjäderfän mår bra av dagsljus men inte av solljus (om de ej är ute i hönsgård).

Svar till Buller-, energi- och skuggberäkningar samt teknisk analys av bygglovsansökan för vindkraftverk vid Ryket, Ödeshögs kommun:

Att välja ett vindkraftverk som är större än det angivna och sökta vindkraftverket i beräkningar visar inte bara på dåligt omdöme utan bristande expertis. Ett vindkraftverk av storleken V100 har ett källjud på 105 dBA i jämförelse med ett V112 som har ett källjud på 106,5 dBA. Att ljudvärdena då överskrids på 3 bostäder bör tämligen inte vara orealistiskt. Då Bolaget har hänvisat att produktionen för ett V100 kan producera ca 7000 MWh så kan det självklart producera både högre och lägre andel förnybar energi, detta beror på vindhastigheten på plats. Inga vindmätningar har i dagsläget gjorts och produktionsberäkningarna är därmed enbart ett antagande. Vindkraftverket V100 har valts utifrån de egenskaper så som bl.a. lägre källjud än ett V112. Det är av den anledningen som Bolaget inte avser att söka på Vestas V112 utan i storleksordningen Vestas V100. Om ett Vestas V112 kommer att användas så kommer det att begränsas till att enbart köras i Mode 2 som innebär ett källjud på 104,5 dBA. Precis som författaren skriver så innebär detta färre möjligheter att justera ljudet ifall ljudvärdena överskrids. Att även göra skuggberäkningar med ett verk som har 12 meter längre vingar kan inte heller anses vara att efterlikna den ansökan som Bolaget har valt att lämna in. En experts granskning tordes vara att granska det material som exploatör avser söka och inte komma med egna idéer och beräkningar.

Bolaget har utgått ifrån de kompletteringskrav som Ödeshögs kommun inkom med under våren 2015 och därför kan författaren till ovan nämnda analys ställda frågor inte finnas med i den ansökan som kom in till Ödeshögs kommun hösten 2015.

F/S/P: Vi, ägare till Sotäng 1:6, har inte fått någon som helst information om ovan nämnda ansökan. Vi tycker att 1260 m är så pass nära att vi borde ha fått det.

S: *Bolaget gjorde en avgränsning på 1000 meter vid utskick, detta i samråd med Ödeshögs kommun.*

F/S/P: I vindkraftsplan står det att vindkraftverken inte bör vara högre än 150 m, enligt uppgift ska detta verk bli 175 m. Därför är det andra regler som gäller för varningsbelysning på verket. Det kommer att bli ett vitt starkt ljus, vilket kommer att bli störande, även för oss 1260 m ifrån.

S: *Det stämmer att ett annat hinderljus blir aktuellt vid verkshöjder över 150 meter. Det blir ett högintensivt, vitt blinkande ljus i navhöjd. Detta ljus avskärmas så att ingen inom 5 km ska bländas av det aktuella ljuset.*

F/S/P: Vi ifrågasätter ljud- och skuggberäkningarna. I ansökan står det att det inte nödvändigtvis är det verk som presenteras som kommer att användas i det slutliga projektet. Likaså kommer effekt, navhöjd och rotordiameter att kunna ändras. Hur kan miljö- och byggnämnden behandla bygglov på ansökan då man inte vet vilket verk som i slutändan kommer att byggas?

S: *Bolaget anser att det viktigaste är att ljudvärdena erhålls samt att skuggtiderna ej överskrider riktvärdet 8 timmar per år. Därför bör ingen exploatör låsas fast vid ett särskilt fabrikat under bygglovsprocessen. Detta för att ett fabrikat eller modell kan ha gått ur tiden den dag då vindkraftverket har vunnit laga kraft/ska byggas.*

F/S/P: Vi är starkt tveksamma och ifrågasättande på hur infraljudet och det lågfrekventa ljudet kommer att påverka oss. Vi har hästar som kommer att beta nära tänkt område, och är oroliga för hur det kommer att påverka även dem.

S: *Hästar är vanedjur och kommer snabbt att vänja sig vid ljudet ifrån vindkraftverket och de brukar vanligtvis inte påverkas nämnvärt av en vindkraftsetablering i dess närhet.*

F/S/P: Borde det inte varit någon form av informations- eller samrådsmöte med närboende?

S: *Bolaget skickade ut information till närboende inom 1000 meter ifrån vindkraftverket där det bl.a. frågades om ett informationsmöte önskades eller om det var någon som var intresserad av att träffas för att höra mer om projektet samt ställa sina frågor. En person önskade att vi träffades i samband med att fotografering, inför fotomontage utfördes.*

F/S/P: Länsväg 918 går genom området. Det blir omfattande skuggbildning vilket medför uppenbar trafikfara. Risken för iskastning på vägen är också stor.

S: *Transportstyrelsen/Trafikverket har fått remiss ifrån Bolaget och Ödeshögs kommun och de har inte haft något att erinra om den aktuella placeringen.*

F/S/P: Vilka säkerhetsavstånd gäller till vindkraftverket? Följer man säkerhetsföreskrifter enligt maskindirektivet?

F/S/P: Gäller något säkerhetsavstånd till vindkraftverket? Kommer detta i så fall in på vår mark. Iskastning m.m. Följer man säkerhetsföreskrifter enligt maskindirektivet?

S: *Säkerhetsavstånd för exempelvis iskastning brukar vanligtvis räknas ut enligt formeln $1,5 \times (D+H)$ där D är rotordiametern och H är navhöjden. Säkerhetsavståndet för vindkraftverket i Ryket blir därmed: $1,5 \times (100+125) = 338$ m. Säkerhetsföreskrifter följs bl.a. enligt maskindirektivet men även de försiktighetsmått som miljöenheten på Ödeshögs kommun tar fram i sitt beslut.*

F/S/P: Elkablar ska enligt ansökan lämnas kvar i marken efter uttjänt tid. Kan detta vara rätt?

S: Ibland kan det anses vara bättre rent miljömässigt att lämna kvar elkablarna i marken. Detta för att undvika onödig påverkan på vegetationen i området. Det kan också anses dyrare att ta upp dem än att lämna kvar kopparn i marken. Även detta är något som kan tas upp i försiktighetsmått från kommunen.

F/S/P: I ansökan har man inte med att det finns ansökningar för 6 vindkraftverk i Järnstad, hur påverkas området av detta?

S: Bolaget har utgått ifrån Vindbrukskollen när närmaste vindkraftverk lokaliserades. I denna ska de projekt som är aktuella i område vara redovisade.

F/S/P: En stor del av vår fastighet kommer att beläggas med bygglovsförbud, vilket är ett ytterst allvarligt och stort ingrepp på vår äganderätt.

S: Det stämmer att den del av er fastighet som är inom 40 dBA ifrån vindkraftverket kommer att beläggas med bygglovsförbud. Här blir det tyvärr två intressen som väger emot varandra.

F/S/P: En stor del av vår mark kommer att utsättas för skuggor och buller, vilket vi inte kan acceptera. Länsväg 918 kommer att få omfattande skuggbildning vilket medför en uppenbar trafikfara.

S: Skog- och betesmarker är något som normalt sett inte tas i beaktning gällande skugga och buller. Det är vid bostadshus som riktvärdena gäller. Transportstyrelsen/Trafikverket har inte haft något att erinra gällande skuggbildning eller vindkraftverkets placering.